

STYRESAK

Saksnr.: 32/18

Styrings- og ledelsesmodell for Kunsthøgskolen

Til:	STYRET
Fra:	Direktøren
Dato:	03.06.2018
Saksbehandler:	Seksjonssjef for studier og forskning Torben Lai
Arkivnr:	

Saksdokumenter:

- Saksutredning
- Vedlegg 1: Høringsbrev
- Vedlegg 2: Høringsnotat om ledelsesmodell
- Vedlegg 3: Høringssvar fra fagforeninger (a-c)
- Vedlegg 4: Høringssvar fra ansatte (a-d)
- Vedlegg 5: Referat fra ledermøter (a-b)

Saksutredning

Bakgrunn

Kunsthøgskolen har i denne styreperioden en styrings- og ledelsesmodell på øverste nivå (såkalt nivå 1) med valgt rektor som også er styrets leder, og tilsatt administrerende direktør. Ordningen med valgt rektor er knyttet til prinsippet om såkalt delt ledelse, som har vært normalordningen i høyere utdanning frem til 2016.

Stortinget gjorde april 2016 endringer i universitets- og høyskolelovens bestemmelser om utdanningsinstitusjonenes øverste ledelse, og fastsatte at normalordningen skal være at rektor tilsettes som daglig leder for styrets faglige og administrative virksomhet, mens departementet oppnevner et av de eksterne styremedlemmer til å være styrets leder. Lovendringen trådte i kraft fra 1. juni 2016. Ordningen med tilsatt rektor er knyttet til prinsippet om såkalt enhetlig ledelse.

a. tilsatt rektor og ekstern styreleder – enhetlig ledelse

Lovendringen - som etablerer normalordningen med tilsatt rektor og ekstern styreleder oppnevnt av departementet - er synlig en rekke steder i UH-lovens §9 om styret og §10 om rektor og administrerende direktør, f.eks.:

§ 9-3. Styrets sammensetning

- (1) Styret skal ha elleve medlemmer og bestå av fire medlemmer valgt blant ansatte i undervisnings- og forskerstilling, ett medlem valgt blant de teknisk og administrativt ansatte, to medlemmer valgt blant studentene og fire eksterne medlemmer.
- (2) Departementet utpeker et av de eksterne styremedlemmene til å være styrets leder. Hvis rektor er valgt etter § 10-2, er rektor styrets leder, og trer inn i styret i stedet for ett medlem valgt blant ansatte i undervisnings- og forskerstilling. [...]

§ 10-1. Rektor

- (1) Rektor skal ansettes på åremål med mindre rektor er valgt etter § 10-2. Styret selv foretar utlysning og ansettelse av rektor. Ansettelsesprosessen skal sikre at rektor har faglig og ledelsesmessig legitimitet, og at studentene og de ansatte blir hørt. Styret bestemmer om det skal gis innstilling, og hvem som skal innstille.
- (2) Rektor er daglig leder for institusjonens faglige og administrative virksomhet i samsvar med de rammer og pålegg som styret fastsetter. [...]

b. valgt rektor som også er styrets leder – delt ledelse

Lovendringen legger også rammer for ordningen med valgt rektor som også er styrets leder, og tilsatt administrerende direktør:

§ 10-2. Valgt rektor

(1) Rektor kan utpekes ved valg dersom styret fatter vedtak om dette. Slikt vedtak må treffes med tilslutning av minst halvparten av styrets medlemmer. Både institusjonens ansatte og eksterne kandidater er valgbare som rektor. Styret kan fastsette nærmere regler om nominasjon av eksterne kandidater. Hvis rektor er valgt, gjelder følgende om rektor:

- a) Rektor er styrets leder. Rektor har på styrets vegne det overordnede ansvar for og ledelse av institusjonens virksomhet og fører tilsyn med denne. Rektor, og i dennes sted prorektor, har rett til å delta i møter i alle institusjonens styrer og utvalg.
- b) Rektor avgjør saker i det omfang disse ikke kan utsettes til styret kan komme sammen i møte. Rektor kan også gis fullmakt til å avgjøre løpende saker som bør avgjøres før det neste styremøte, og som ikke kan anses som viktige nok til at ekstraordinært møte innkalles. I sak om avskjed eller suspensjon kan rektor bare beslutte kortvarig suspensjon i tjenesten i påvente av styrets behandling.

§ 10-3. Institusjonens administrerende direktør

- (1) Dersom styret har vedtatt at rektor skal velges etter § 10-2 første ledd, skal det ved hver institusjon være en administrerende direktør.
- (2) Direktøren er øverste leder for den samlede administrative virksomhet ved institusjonene, innenfor de rammer styret fastsetter.

Som det fremgår er konsekvensen av lovendringen i 2016 at Kunsthøgskolen pr 1. august 2019 automatisk vil ha lovens normalordning, dvs. en styrings- og ledelsesmodell med tilsatt rektor, dersom Kunsthøgskolens styre ikke aktivt vurderer problemstillingen og eventuelt beslutter at Kunsthøgskolen skal fortsette med valgt rektor som i dag.

Belysning av de to alternativer til styrings- og ledelsesmodell

Problemstillingen om de to alternative styrings- og ledelsesmodeller omtales gjerne som et spørsmål om hvorvidt rektor skal velges eller tilsettes. Imidlertid er problemstillingen mer omfattende enn som så, det er også to ganske ulike rektorroller knyttet til de to modellene, og organisasjonsmodellene rundt rektor har ulike muligheter i de to modellene. Problemstillingen kan også ha innvirkning på andre deler av organiseringen på øverste nivå i virksomheten. Det vises til vedlegg 2 for en nærmere beskrivelse.

Ifølge Kunnskapsdepartementet har de 21 statlige universitetene og høyskolene til nå besluttet følgende om styrings- og ledelsesmodell:

Ansatt rektor – enhetlig ledelse	Valgt rektor – delt ledelse
Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo	Høgskolen i Molde, vitenskapelig høyskole i logistikk
Høgskolen i Innlandet	Høgskulen i Volda
Høgskolen i Sørøst-Norge	Høgskolen i Østfold
Høgskulen på Vestlandet	Kunsthøgskolen i Oslo
Nord universitet	Norges idrettshøgskole
Norges handelshøgskole	Norges musikkhøgskole
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet	Samisk høyskole
Norges teknisk- naturvitenskapelige universitet	Universitetet i Agder
OsloMet – storbyuniversitetet	Universitetet i Bergen
Universitetet i Stavanger (fra 2019)	Universitetet i Oslo
	Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet

Som det fremgår av styresak 25-18 er en avgjørende forutsetning for en god prosess i institusjonen først og fremst at det er en felles forståelse for hva de ulike ledelsesmodellene innebærer, herunder hvilke muligheter og evt. hindringer som kan ligge i de ulike modellene.

For å sikre det felles grunnlaget utarbeidet rektor utarbeidet et utkast til notat om alternativene. Utkastet var basert på et tilsvarende notat fra Norges musikkhøgskole. Rektor inviterte Kunsthøgskolens ledelse til å komme med innspill til notatet før det ble sendt på høring.

Som forberedelse til behandlingen i styremøte anbefales styrets medlemmer å sette seg inn i dette sakskomplekset ved å lese dette høringsnotatet. (se vedlegg 2).

Prosess

Som forberedelse på styrets behandling av saken i juni 2018 er gjennomført følgende prosess :

- 1. februar Forberedende diskusjon i ledermøte om prosess
- 8. februar Utsendelse av utkast til notat fra rektor til ledergruppen
- 15. februar Behandling i ledermøte av justert notat og forslag til prosess
- 13. mars Styrebehandling – notat og prosess
- 4. april Utsendelse av høringsnotat til ansatte, tillitsvalgte og studentrådet
- 4. mai Allmøte
- 15. mai Høringsfrist
- 24. mai Diskusjon i utvidet ledermøte
- 31. mai Diskusjon i Kunsthøgskolens ledermøte
- 6. juni Behandling i IDF

Høringssvar og øvrige tilbakemeldinger

Det er kommet 3 høringssvar fra fagforeninger (se vedlegg 3 a-c).

Det er kommet 4 høringssvar fra ansatte (se vedlegg 4 a-d).

I tillegg har det vært to diskusjoner i hhv utvidet ledermøte og i Kunsthøgskolens ledermøte (se vedlagte utdrag fra referater, vedlegg 5 a-b).

Høringssvarene og diskusjonene belyser ulike perspektiv på de grunnleggende problemstillinger knyttet til de ulike styrings- og ledelsesmodellene. Det er krevende å oppsummere de ulike nyansene i høringssvarene og diskusjonene på en måte som sikrer at høringsavsender opplever sitt perspektiv ivaretatt på balansert måte. Her vises derfor direkte til de innspill som er kommet i prosessen:

- Høringssvarene fra fagforeningene: NTL, Forskerforbundet og PARAT har avgitt egne høringsuttalelser. Det vises til vedlegg 3a, 3b, 3c.
- Det er kommet 4 høringssvar fra ansatte (se vedlegg 4 a-d).
- Diskusjonene i ledermøte viser en stor bredde i synspunkt (se vedlegg 5 a-b)

Styret anbefales å sette seg inn i de ulike argumentene og nyansene i vedleggene som forberedelse til diskusjonen i styremøte.

Vurdering

Styret la i møte i mars grunnlaget for en prosess som skulle sikre en felles forståelse i institusjonen for hva de ulike ledelsesmodellene innebærer, herunder hvilke muligheter og evt. hindringer som kan ligge i de ulike modellene. Direktøren vurderer at høringsprosessen og diskusjonen i institusjonen gir et bredt innblikk i de ulike perspektiv i saken i institusjonen.

Styret skal etter dette vurdere og beslutte om Kunsthøgskolen fra 2019 skal ha en styrings- og ledelsesmodell basert på:

- a) tilsatt rektor og ekstern styreleder – enhetlig ledelse
- b) valgt rektor som også er styrets leder – delt ledelse

Forslag til vedtak

Saken legges frem uten forslag til vedtak.